

Wie mag wat als ik het zelf niet meer kan?

Ding dong, de bel van de voordeur gaat en een man staat op de stoep. Hij heeft een prachtige aanbieding voor een nieuw tijdschrift voor ouderen. Net iets voor meneer Tiedema (84). Hij gelooft de man, zet zijn handtekening en de deal is gesloten.

Later die dag komt zijn dochter Betty (58) langs. Ze ziet het afschrift van de koopovereenkomst liggen en vraagt haar vader wat hij gedaan heeft. Die weet dat niet meer, vanwege dementie. Hij heeft geen flauw idee. Betty handelt snel, omdat ze weet dat in geval van colportage contracten, met een waarde van meer dan 50 euro, binnen 14 dagen probleemloos opgezegd kunnen worden. Jammer voor de provisie voor die aardige man, maar het is niet anders.

Er zijn veel 'Tiedema's' in Nederland. Ouderen die kampen met dementie nemen soms beslissingen die ze niet meer kunnen overzien. Kinderen, partners, vrienden en (professionele) hulpverleners moeten zich dan vaak veel moeite getroosten om de 'schade' te herstellen. Omdat er veel vragen binnenkomen over dit specifieke onderwerp bij de Alzheimer Stichting Nederland, is er een heldere brochure gemaakt, waarin alle mogelijke gevolgen van dementie uit de doeken worden gedaan.

In het verlengde van de onverwachte verkopers aan de deur, is het mogelijk om via een inschrijving bij het Bel me niet-register telefonische acquisitie te voorkomen. Dat kan ook heel wat problemen voorkomen.

Wie wil voorkomen dat er door de dementie grote aankopen worden gedaan, kan het saldo op de bankrekening beperken en rood staan blokkeren. Voorwaarde is dan wel dat partners, kinderen of andere betrokkenen reeds gemachtigd zijn om over de rekening te beschikken. Het is daarom zaak om dit soort zaken te bespreken, voordat de ziekte zich openbaart. Het beste kan het initiatief daartoe uitgaan van de oudere zelf. Bespreekbaar maken wat er gebeurt als iemand zelf niet meer kan beslissen en de afspraken die gemaakt worden vervolgens vastleggen. De Alzheimer Stichting beveelt de map 'Mijn zaken op orde' aan, waarin niet alleen afspraken, maar ook alle contracten en verzekeringspapieren opgesomd worden. Of wat te denken van wachtwoorden voor toegang tot accounts op de computer? Het scheelt uren, zo niet dagen, zoeken.

Volmachten

Met het geven van een schriftelijke volmacht staat u toe dat een ander namens u rechtshandelingen mag verrichten. Er zijn algemene volmachten, die u bij de notaris vast laat leggen. Ook deelvolmachten zijn mogelijk. Soms kan het ook via een onderhandse volmacht, maar die biedt minder mogelijkheden. Een volmacht kan direct na de ondertekening ingaan, maar bijvoorbeeld ook op het moment dat een arts officieel vaststelt dat u niet meer zelf in staat

bent om te handelen. U kunt de volmacht ook aan twee mensen geven, zodat ze elkaar kunnen helpen en controleren en vervangen bij ziekte en afwezigheid. Bij een volmacht behoudt u zelf ook uw rechten.

Levenstestament

Wordt wilsonbekwaamheid door een arts vastgesteld, dan zullen anderen handelingen uit moeten voeren. Voor het behartigen van welzijn en gezondheid wordt dan vaak een mentor aangesteld, voor juridische en financiële zaken een bewindvoerder. Het mooiste is als de vooreuren en machtigingen daartoe in bijvoorbeeld een levenstestament zijn vastgelegd: wie mag wat doen als ik het zelf niet meer kan.

Bewindvoerder

Bewindvoerders verzorgen vaak de financiële administratie en worden aangesteld door de kantonrechter. Die heeft daarvoor o.a. een medische verklaring van een arts nodig en een akkoordverklaring van familieleden en andere belanghebbenden. Een bewindvoerder kan een partner of ander familielid zijn, of iemand die zich professioneel hiermee bezig houdt. Hij of zij moet verantwoording afleggen aan de kantonrechter. Bewindvoerder en mentor behartigen zo alle belangen van iemand met dementie.

Curator

Soms is het nodig, als sprake is van impulsief en

ongeremd handelen, dat iemand onder curatele komt te staan. Een curator vertegenwoordigt iemand in persoonlijke en financiële zaken en gaat dus een stap verder dan bewindvoering. Ook de curator wordt door de rechter benoemd.

Ruzie in de familie

Op tijd de zaken regelen is ook handig als de relaties in de familie ingewikkeld of verstoord zijn.

Soms is het dan beter om een neutrale buitenstaander te kiezen. Ook zorgenden kunnen dit aanbevelen, als het in hen ogen in het belang van de dementerende is.

Professionele bewindvoerders en inkomensbeheerders zijn verenigd in de belangenclub BPBI (www.bpbi.nl)

Soms wordt deze bewindvoering gecombineerd met het mentorschap. De kosten die een professionele bewindvoerder met zich meebrengen kunnen vaak uit de bijzondere bijstand van de gemeente teruggekregen worden.

Mediator

Lopen de gemoederen zo hoog op, vanwege tegengestelde belangen, dan kan een neutrale mediator gevraagd worden om een voor iedereen acceptabele oplossing te vinden. En als dat niet lukt, dan rest de gang naar de rechter.

**Tekst: Durk Geertsma
Illustratie: Lars de Boer**

